

338

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

SLUŻBOWEGO

TAJNE

Egz. Nr 2

plk dr Longin MUCHA

**ZASADY ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWEGO
I MEDYCZNEGO ARMII, DYWIZJI I PUŁKU
W DZIAŁANIACH ZACZEPNYCH**

039936

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biuletynu Służb Specjalnych
Nr ewid. _____

039936

WARSZAWA

MARZEC

1973

656

338

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYLÓW

SLUŻBOWEGO

TAJNE

Egz. Nr 2

płk dr Longin MUCHA

**ZASADY ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWEGO
I MEDYCZNEGO ARMII, DYWIZJI I PUŁKU
W DZIAŁANIACH ZACZEPNYCH**

038936

BIBLIOTEKA NAUKOWA AGO WP
Archiwum Sztabu Generałów Spółczesnych

Nr ewid. _____

039936

WARSZAWA

MARZEC

1973

656

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im.gen.broni K.Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYLÓW

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI TYLÓW

T A J N E
Egz.Nr. 2

gen.bryg. Mieczysław CYGAN

Archiw. nr 12657

plk dr Longin MUCHA

ZASADY ZABEZPIECZENIA MATERIAŁOWEGO I MEDY-
CZNEGO ARMII, DYWIZJI I PUŁKU W DZIAŁANIACH
ZACZEPNYCH.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biada Zbiarów Specjalnych

Nr ewid.

39936

S p i s t r e ś c i

1. Wstęp	str.	3
2. Czynniki wpływające na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego	"	4
3. Potrzeby materiałowe wojsk w działaniach zaczepnych	"	6
4. Organizacja i kierowanie zaopatrywaniem wojsk	"	8
5. Organizacja i kierowanie dowozem środków materiałowych	"	11
6. Czynności produkcyjno-usługowe i ewakuacja materiałowa	"	14
7. Czynniki wpływające na organizację i przebieg zabezpieczenia medycznego	"	15
8. Straty sanitarne wojsk w działaniach zaczepnych	"	16
9. Organizacja i kierowanie zabezpieczeniem medycznym	"	17
10. Nowe koncepcje i perspektywy w zakresie organizacji zabezpieczenia materiałowego i medycznego	"	20

Z a ł a c z n i k i :

1. Zestawienie potrzeb materiałowych wojsk w przekroju historycznym.
2. Zestawienie urzutowania zapasów materiałowych.
3. Schemat organizacji dowozu środków materiałowych.
4. Zestawienie prognozowanych strat sanitarnych.
5. Schemat systemu ewakuacji medycznej.

W s t e r

Zaspokajanie materialnych potrzeb wojsk na polu walki jest głównym zadaniem tyłów. Decyduje ono o możliwościach bojowych wojsk a w jego realizacji bierze udział największa część sił i środków tyłów.

Zabezpieczenie materiałowe obejmuje całokształt przedsięwzięć mających na celu pełne i terminowe zaspokajanie potrzeb wojsk w zakresie amunicji, materiałów pędnych i smarów, żywności oraz innych środków materiałowych niezbędnych do życia i prowadzenia działań bojowych, niezależnie od tego jaka służba realizuje te zadania.

Treścią zabezpieczenia materiałowego jest : zaopatrywanie, dowóz, czynności produkcyjno-usługowe i ewakuacja materiałowa.

Zaopatrywanie jest podstawową funkcją zabezpieczenia materiałowego. Obejmuje ono czynności związane z określaniem potrzeb materiałowych i źródeł ich pokrycia, przyjmowaniem, przechowywaniem i wydawaniem środków materiałowych oraz prowadzeniem ewidencji i sprawozdawczości.

Czynności mające na celu przemieszczanie zaopatrzenia z wyznaczonych źródeł zaopatrywania do odbiorcy nazywamy dowozem, natomiast przemieszczenie środków materiałowych z jednego do drugiego rejonu bez ich przekazywania odbiorcom - przewozem.

Czynności produkcyjno-usługowe obejmują takie przedsięwzięcia jak : wypiek chleba, przygotowanie gorącej strawy itp. Ewakuacja materiałowa odnosi się zarówno do zbędnych środków materiałowych będących w dyspozycji wojsk jak i zdobyczy wojennej.

Utrzymanie odpowiedniego stanu zdrowia żołnierzy, udzielanie pomocy porażonym i chorym, ich ewakuacja i leczenie jest zasadniczym zadaniem tyłów realizowanym w celu utrzymania sprawności bojowej wojsk i zmniejszenia strat ludzi w wyniku oddziaływania nieprzyjaciela. Zabezpieczenie medyczne wojsk jest jednym z pod -

stawowych czynników kształtujących stan moralny żołnierzy.

Zabezpieczenie medyczne obejmuje przedsięwzięcia leczniczo-ewakuacyjne, sanitarno-higieniczne i przeciwepidemiczne.

Przedsięwzięcia leczniczo-ewakuacyjne polegają na udzieleniu /właściwej dla danego szczebla/ pomocy medycznej, leczeniu porażonych i chorych oraz ich ewakuacji.

Przedsięwzięcia sanitarno-higieniczne polegają na kontroli stanu zdrowia i higieny żołnierzy, stanu sanitarnego rejonu rozmieszczenia wojsk oraz przestrzegania przepisów sanitarno-higienicznych.

Przedsięwzięcia przeciwepidemiczne polegają na wczesnym wykrywaniu źródeł zakażeń i zapobieganiu ich rozprzestrzenianiu poprzez uodpornianie żołnierzy na choroby zakaźne, dezynfekcję, dezynsekcję itp.

2. Czynniki wpływające na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego wojsk

Zaspokajanie materialnych potrzeb wojsk odbywa się w określonych warunkach kształtowanych przez sposób prowadzenia walki i operacji, strukturę organizacyjną, a zwłaszcza wyposażenie wojsk oraz przez czynniki obiektywne, takie jak właściwości terenowe obszaru działań bojowych, warunki atmosferyczne itp.

Czynniki natury taktyczno-operacyjnej wpływają w decydujący sposób na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego wojsk. Do czynników tych zaliczyć należy: przede wszystkim; możliwość stosowania broni jądrowej w działaniach bojowych, wskaźniki rozmachu operacji /takie jak szerokość pasa operacji, głębokość zadań itp./, zasady aktywności i ciągłości działań bojowych oraz rozśrodkowania wojsk. Od tych czynników zależą w dużej mierze potrzeby materiałowe wojsk oraz warunki uzupełniania środków materiałowych.

Zastosowanie broni jądrowej w działaniach bojowych ogranicza

z jednej strony zużycie amunicji konwencjonalnej a z drugiej strony może powodować zniszczenie środków materiałowych znajdujących się w składach. Wskaźniki dotyczące rozmachu operacji wpływają przede wszystkim na możliwości dostawy zaopatrzenia do wojsk. Zasady aktywności i ciągłości działań bojowych oraz rozśrodkowania wojsk mają wpływ zarówno na kształtowanie się potrzeb materiałowych jak i na możliwości zaspokajania tych potrzeb w trakcie walki i operacji. Czym większa będzie aktywność i rozmach działań bojowych tym potrzeby zarówno amunicji jak i paliw będą większe, tym trudniejsze staną się warunki uzupełniania zaopatrzenia w wojskach. To samo odnosi się do ciągłości działań bojowych i rozśrodkowania wojsk.

Znaczny wpływ na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego wojsk ma ich struktura organizacyjna a szczególnie wyposażenie w sprzęt techniczny. Ten czynnik oddziałuje przede wszystkim na zużycie środków materiałowych. Czym większy jest kaliber i szybkostrzelność uzbrojenia znajdującego się na wyposażeniu oddziału czy związku taktycznego, tym większe są potrzeby wojsk w zakresie amunicji. Również potrzeby paliwa w jednostkach mających na swym wyposażeniu pojazdy mechaniczne o silnikach dużej mocy są większe aniżeli w tych, które dysponują lekkimi pojazdami. Duży wpływ na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego ma różnorodność sprzętu technicznego jakim dysponuje oddział czy związek taktyczny. Pułki i dywizje zmechanizowane o wiele trudniej z tego punktu widzenia będzie zaopatrywać aniżeli pułki czołgów i dywizje pancerne. Również ilość zaopatrywanych elementów i ich różnorodność będzie miała wpływ na stopień trudności zabezpieczenia materiałowego.

Na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego wojsk mają niemały wpływ warunki terenowe i atmosferyczne. Czynniki te oddziałują zarówno na potrzeby wojsk/zużycie paliwa w górach, w zimie wzra-

stu/, jak i na możliwości dostaw zaopatrzenia. Na przykład zaopatrywanie desantów morskich ze względu na specyficzne warunki będzie realizowane według odmiennych aniżeli w innych wojskach zasad, a dostawy zaopatrzenia w zimie będą wymagały podejmowania wielu dodatkowych przedsięwzięć, takich jak oczyszczanie dróg, ocieplanie pojazdów dowożących medykamenty itp.

Zasygnalizowane powyżej czynniki oddziałują stale /choć w niejednakowym stopniu w działaniach zaczepnych i obronnych/, na organizację i przebieg zabezpieczenia materiałowego. Muszą one być uwzględniane w trakcie wypracowywania decyzji przez organa kierowania tyłami.

3. Potrzeby materiałowe wojsk w działaniach zaczepnych

Potrzeby materiałowe wojsk należy rozpatrywać w aspektach ilościowym i asortymentowym.

Potrzeby materiałowe wojsk systematycznie rosną w wyniku wprowadzania na ich wyposażenie nowych, coraz bardziej materiałochłonnych środków walki. Wzrost potrzeb materiałowych wojsk jest wynikiem nie tylko wzrastającego zużycia zaopatrzenia ale i coraz większych strat środków materiałowych, powodowanych oddziaływaniem nieprzyjaciela na bazy materiałowe, składy, punkty zaopatrywania i kolumny zaopatrzeniowe.

Jeżeli średniodobowe potrzeby materiałowe na 1 żołnierza wynosiły podczas I wojny światowej 13 kg a podczas II wojny światowej 22 kg to w wojnie wietnamskiej już 45 kg. Zakłada się, że w ewentualnej przyszłej wojnie na terenie Europy potrzeby te mogą wynosić około 100 kg zaopatrzenia na jednego żołnierza dziennie.

Zużycie środków materiałowych w walce i operacji zależy nie tylko od stosowania lub niestosowania broni jądrowej, wyposażenia technicznego wojsk oraz warunków terenowych i atmosferycznych ale również od stopnia wyszkolenia żołnierzy obsługujących sprzęt i dowodzących

wojskami oraz od nasilenia działań bojowych wynikającego ze stosunku sił na danym kierunku.

Zużycie środków materiałowych często będzie ograniczane ze względu na brak możliwości dostaw, spowodowanych zniszczeniem zaopatrzenia.

Na szczeblu taktycznym objętościowo największe są potrzeby amunicji, które wynoszą około 50% ogólnego zapotrzebowania, następnie paliwa około 30% ogólnych potrzeb, żywności około 5% i pozostałych środków materiałowych około 15%. Na szczeblu operacyjnym większe są potrzeby paliwa aniżeli amunicji co wynika ze zmiany proporcji między środkami walki a środkami manewru i obsługowymi na rozpatrywanych szczeblach. Potrzeby materiałowe pułku, dywizji i armii nie stanowią sumy potrzeb niższego szczebla /wyszczególnionych w załączniku nr 1/, gdyż znaczna część sił i środków na poszczególnych szczeblach nie jest stale zaangażowana w walce.

Przeciętne zużycie środków materiałowych może w działaniach zaczepnych wynosić: w związkach taktycznych 500-700 ton/dobę, w armii ogólnowojskowej 2600-3300 ton/dobę. Oczywiście, że potrzeby materiałowe wojsk będą większe w trakcie wykonywania zadania bliższego aniżeli w późniejszym okresie, kiedy to natężenie działań bojowych zmniejszy się. Większe będą również potrzeby materiałowe wojsk działających na głównych kierunkach a mniejsze w wojskach wykonujących zadania pomocnicze.

W przekroju asortymentowym coraz bardziej rośnie zużycie amunicji przeciwpancernej i przeciwlotniczej a zmniejsza się zużycie amunicji artyleryjskiej do ognia pośredniego, zwłaszcza w działaniach bojowych w których będzie stosowana broń jądrowa.

Najwięcej nomenklatur zaopatrzenia obejmują części zamienne do wszelkiego rodzaju sprzętu technicznego, natomiast w podstawowych rodzajach zaopatrzenia najwięcej jest asortymentów środków spożywczych i amunicji. Ilość nomenklatur zaopatrzenia wzrasta na każdym szczeblu o kilkanaście procent. Czym wyższy szczebel tym bardziej skomplikowane jest planowanie i organizacja zabezpieczenia materiałowego wojsk, zmuszające do stosowania elektronicznej techniki obliczeniowej do ewidencjonowania i planowania zaopatrywania.

4. Organizacja i kierowanie zaopatrywaniem wojsk

W przyjętej w naszym wojsku zasady "kto stawia zadania ten zapewnia środki" wynika organizacja zaopatrywania wojsk, której konsekwencją jest między innymi istnienie na każdym szczeblu dowodzenia źródeł zaopatrywania.

Na szczeblu armii występuje więc ruchoma baza /RBA/, a w niej polowe składy: amunicji, mps, żywnościowy, mundurowy, sanitarny, topograficzny, sprzętu inżynierskiego, sprzętu samochodowego, sprzętu pancernego, sprzętu chemicznego, sprzętu łączności i sprzętu kulturalno-oświatowego. Utrzymuje się w nich na transporcie samochodowym ruchome zapasy środków materiałowych. Podstawowe składy /amunicji, mps/ mogą wydzielać w razie potrzeby oddziały składów. Na szczeblu dywizji organizuje się dywizyjny punkt zaopatrywania /DPZ/, w którym na transporcie utrzymuje się ruchome zapasy środków materiałowych. W pułku na okres walki organizuje się pułkowy punkt gospodarczy /PPG/, gdzie znajdują się na transporcie odpowiednie zapasy ruchome. Pojemność transportu umożliwia utrzymywanie całości zapasów materiałowych przewidzianych normami. Niezależnie od wymienionych składów i punktów zaopatrywania armia, dywizja i pułk mogą korzystać z innych źródeł zaopatrywania takich jak: zasoby miejscowe, zdobycz wojenna, składy stacjonarne wojsko-

we i cywilne, porty, stacje kolejowe itp.

Podstawową rolę w systemie zaopatrywania armii, dywizji i pułku spełniają zapasy ruchome. Są to zapasy środków materiałowych ustalone normami, które powinny być stale uzupełniane. W razie wykonywania szczególnego zadania bojowego, przy sprzęcie lub przy żołnierzu utrzymuje się zapasy doraźne. Przewiduje się np. tworzenie zapasów doraźnych paliwa w czasie marszu na duże odległości /benzyny samochodowej 0,25 jn, oleju napędowego 0,5 jn, żywności 2 rdz/ oraz gromadzenie zapasów doraźnych amunicji w razie przełamania obrony nieprzyjaciela.

Zapasy środków materiałowych określa się w jednostkach kalkulacyjnych: jednostkach ognia /jo/, jednostkach napełnienia /jn/, racjach dziennych żywności /rdz/ i zestawach, kompletach /części zamienne, umundurowanie, sprzęt i materiały medyczno - sanitarne itp./. Niezależnie od tego szefowie służb posługują się podczas kalkulacji i ewidencjonowania fizycznymi jednostkami miary /sztukami, litrami, kilogramami/.

Zaopatrywanie wojsk organizują i kierują nim szefowie służb /zaopatrzenia/ na podstawie: informacji o potrzebach wojsk, zarządzeń wyższego szczebla i zatwierdzonego przez dowódcę planu zabezpieczenia tyłowego.

Zaopatrywanie wojsk organizuje się na szczeblu pułku w oparciu o napływające meldunki natomiast w związku taktycznym a zwłaszcza w armii zgodnie z planem skorygowanym w oparciu o napływające meldunki. Nie przewiduje się uzupełniania środków materiałowych na podstawie zapotrzebowań, ze względu na występujące w takich przypadkach opóźnienia dostaw. Należy więc po uzupełnieniu zaopatrzenia przewidywać możliwość powstania nadwyżek lub braków poszczególnych asortymentów zaopatrzenia. Korygowanie stanu zaopatrzenia do norm odbywać się będzie na podstawie meldunków /sprawozdań/, przedstawianych raz na dobę przez poszczególne oddziały i związki taktyczne. W meldunkach /sprawozdaniach/ o stanie tyłów szefowie służb /zaopatrzenia /

powinni przedstawić do nadrzędnego szczebla informacje szczegółowe, określające stan faktyczny poszczególnych asortymentów zaopatrzenia w sztukach, litrach, kilogramach lub ich odpowiednikach.

Szefowie służb /zaopatrzenia/ są odpowiedzialni za należyte planowanie zaopatrywania, przyjęcie, przechowywanie i ewidencjonowanie, rozdział środków materiałowych a także za ich przekazanie odbiorcom. Nie kierują oni natomiast dowozem zaopatrzenia, przedstawiając w tym zakresie jedynie swoje propozycje kwatermistrzowi odpowiedzialnemu za organizację dowozu środków materiałowych. Kwatermistrz i szef służb technicznych nadzorują organizację zaopatrywania wojsk przez podległe służby.

Normy zużycia podstawowych rodzajów zaopatrzenia określają stosownie do wykonywanych przez oddziały i związki taktyczne zadań: w zakresie amunicji artyleryjskiej, moździerzowej i raketowej - sztaby artylerii, w zakresie amunicji strzeleckiej i czołgowej - sztaby ogólnowojskowe, natomiast w zakresie amunicji przeciwlotniczej - szef OPL armii, dywizji, pułku.

Przyjęcie środków materiałowych w składach i punktach zaopatrywania wiąże się z ich kompletowaniem, zgodnie z koncepcją zaopatrywania ustaloną przez szefa służby. Szef służby powinien określać warunki przechowywania środków materiałowych, dbając o ich odpowiednie rozśrodkowanie, bezpieczeństwo przeciwpożarowe itp. Wydaje on w tym celu wskazówki kierownikom składów i magazynów oraz przedstawia odpowiednio kwatermistrzowi lub szefowi służb technicznych propozycje w tym względzie.

W trakcie prowadzonych działań bojowych decyzję na uzupełnienie środków materiałowych podejmuje kwatermistrz lub odpowiednio szef służb technicznych. Szefowie służb dopilnowują terminowego wysyłania zaopatrzenia i powiadamiają odbiorców o dostawie. Przekazanie środków materiałowych dostarczanych przez armię do dywizji i przez dywizję do pułku może być realizowane w składach / punktach zaopatry-

wania/ lub w dogodnych rejonach /punktach/ przeładunkowych.

Uzupełnienie brakującego zaopatrzenia w pododdziałach walczących odbywa się często po ich wyjściu z walki, a tylko w niektórych przypadkach podczas trwania walki, biorąc pod uwagę brak możliwości dostarczenia samochodów nieopancerzonych - kołowych do rubieży znajdującej się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

5. Organizacja i kierowanie dowozem środków materiałowych

Podstawowym warunkiem sprawnego zabezpieczenia materiałowego wojsk jest terminowy dowóz zaopatrzenia przy kompleksowym wykorzystaniu wszelkiego rodzaju transportu.

Za dowóz środków materiałowych do podległych wojsk odpowiedzialny jest kwatermistrz szczebla nadrzędnego, który wykorzystuje do tego celu transport własny lub podległych związków taktycznych /oddziałów/.

Na szczeblu armii podstawowymi jednostkami dowozu zaopatrzenia są bataliony samochodowo-transportowe /bst/ oraz batalion dowozu mps /bd mps/. Jednorazowe możliwości załadowcze batalionu samochodowo-transportowego wynoszą około 1250-1300 ton, natomiast batalionu dowozu mps 1650 ton przy uwzględnieniu odpowiednich współczynników ładowności.

Na szczeblu związku taktycznego środki transportu są zgrupowane w batalionie zaopatrzenia. Jednorazowe możliwości załadowcze batalionu zaopatrzenia wynoszą około 1000 ton przy uwzględnieniu odpowiednich współczynników ładowności.

Na szczeblu pułku występuje kompania zaopatrzenia której jednorazowe możliwości załadowcze wynoszą 180 ton po uwzględnieniu odpowiednich współczynników ładowności.

Współczynniki ładowności transportu są różne dla poszczególnych rodzajów zaopatrzenia. Wynoszą one : dla amunicji 0,5 - 0,9, dla mps w beczkach i żywności 0,6-0,8.

Dobowe możliwości przebiegu transportu na szczeblu taktycznym sięgają 120-150 km. Są one ograniczone ze względu na konieczność

potrzebny argument elab...
2050

1170 t

300 t

kilkukrotnego rozwijania punktów zaopatrywania oraz ze względu na zły stan drożni. Transport szczebla armijnego może w ciągu doby pokonywać odległość 200-300 km.

Do dowozu środków materiałowych w ogniwach armia - dywizja - pułk - pododdziały, wykorzystuje się przede wszystkim transport szczebla nadrzędnego a niekiedy tylko podległych szczebli.

Transport niższego szczebla jest wykorzystany do pobierania zaopatrzenia z zasady wówczas, gdy wojska te znajdują się w drugim rzucie lub odwodzie, a także gdy działają one na kierunku pomocniczym.

Biorąc pod uwagę stan zapasów materiałowych i przewidywane normy zużycia, konieczne jest dostarczanie zaopatrzenia z armii do związków taktycznych co najmniej raz na dobę, ze związków taktycznych do oddziałów jeden - dwa razy na dobę, a z pułków do pododdziałów bojowych dwa - trzy razy na dobę. Kilkakrotne dostawy zaopatrzenia odnoszą się przede wszystkim do amunicji. Dostawy materiałów pędnych i smarów oraz żywności odbywają się w zasadzie raz na dobę.

Dla uniknięcia przeładunków środków materiałowych niekiedy wykorzystuje się transport wyższego szczebla w dwóch - trzech ogniwach dowozu. Dotyczy to zwłaszcza dowozu amunicji na ogniowe przygotowanie ataku, który z reguły jest wykonywany transportem armii lub dywizji bezpośrednio na stanowiska ogniowe artylerii. Również w trakcie prowadzonych działań zaczepnych, dla zwiększenia możliwości niższych szczebli wykorzystuje się transport szczebla nadrzędnego do dostawy zaopatrzenia z pominięciem pośredniego ogniw zaopatrywania. Dostawy zaopatrzenia z pominięciem pośredniego ogniw mogą dotyczyć tylko jednorodnych asortymentów środków materiałowych, nie wymagających kompletowania stosownie do potrzeb odbiorców. W innych przypadkach konieczny jest przeładunek środków materiałowych na transport szczebla niższego lub w ramach przybywającej kolumny z zaopatrzeniem. W każdym przypadku dowozu

zaopatrzenia z pominięciem pośredniego ogniwa niezbędne jest zaangażowanie bezpośrednich organów kierowania zaopatrywaniem, które orientują się w potrzebach materiałowych podległych wojsk i mają miejsce ich rozmieszczenia.

Przeładunki zaopatrzenia wykonuje się na szczeblu armii przy użyciu prostych urządzeń lub ręcznie, natomiast w dywizji i pułku wyłącznie siłami kierowców i przydzielonych przez dowódcę żołnierzy z pododdziałów ogólnowojskowych.

Dowozem wszelkiego rodzaju zaopatrzenia kieruje w armii kwatermistrz przy pomocy sztabu kwatermistrzostwa i oddziału komunikacji wojskowej a w dywizji przy udziale swojego pomocnika do spraw organizacji i planowania. Szefowie służb /zaopatrzenia/ składają zapotrzebowanie na dowóz środków materiałowych do kwatermistrza /sztabu kwat/, natomiast zadania na realizację dowozu stawia wykonawcom kwatermistrz w oparciu o przygotowany plan dowozu. Na szczeblu armii szczegółowe plany dowozu opracowane na podstawie zapotrzebowań służb wykonuje oddział komunikacji wojskowej, który również kieruje realizacją dowozu.

W planowaniu i realizacji dowozu bierze udział również szefostwo półowej bazy armii i kierownicy składów. Dotyczy to zwłaszcza prac przeładunkowych i przygotowania dokumentów transportowych.

Dowóz środków materiałowych do wojsk w specyficznych warunkach działań zaczepnych będzie niezbędny przy użyciu transportu lotniczego /śmigłowców lub samolotów/. Organizacja i kierowanie dowozem w takim przypadku będzie należała do sztabu kwatermistrzostwa armii lub do szczebla frontu. Przygotowanie i oznakowanie lądowiska /zrzutowiska/ oraz rozładunek samolotów /śmigłowców/ lub zbiórki zrzuconych materiałów organizuje kwatermistrz oddziału przy użyciu podległych oraz przydzielonych sił.

W związku taktycznym a szczególnie w oddziale może zachodzić potrzeba dowozu zaopatrzenia przy użyciu transporterów opancerzonych, wydzielonych z pododdziałów bojowych. W przypadkach takich

konieczna będzie ścisła współpraca kwatermistrza ze sztabem ogólnowojskowym i odpowiednimi dowódcami pododdziałów bojowych.

6. Czynności produkcyjno-usługowe i ewakuacja materiałowa

Do czynności produkcyjno-usługowych zaliczamy: przyrządzanie gorącej strawy, wypiek chleba, kąpiel żołnierzy, pranie bielizny oraz usługi fryzjerskie i wojskowej sieci handlowej. Zadania w wymienionym zakresie wykonują etatowe pododdziały tyłowe: drużyny gospodarcze wyposażone w kuchnie polowe wchodzące w skład kompanii /baterii/ lub batalionów /dywizjonów/; piekarnie polowe, pralnie polowe i łaźnie polowe wyposażone w odpowiednie ruchome urządzenia, wchodzące w skład batalionów zaopatrzenia dywizji lub występujące samodzielnie na szczeblu armii. Przewiduje się również organizować punkty fryzjerskie i ruchome punkty handlowe w jednostkach znajdujących się w drugim rzucie. Możliwości wymienionych pododdziałów są dostosowane do potrzeb wojsk w warunkach prowadzenia działań bojowych.

Przyrządzanie gorących posiłków odbywa się zgodnie z wytycznymi dowódców pododdziałów i wskazówkami szefów zaopatrzenia żywnościowego oddziałów w miarę możliwości trzy razy dziennie.

Kąpiel i wymiana bielizny osobistej odbywa się w zasadzie raz na 10 dni. Główną uwagę w zakresie prania bielizny zwraca^{się} na zaspokojenie potrzeb punktów medycznych i szpitali.

Ewakuacji materiałowej podlegają środki materiałowe własne lub zdobyczne, których nie mogą wykorzystać wojska lub które są zbędne w wojskach. Do takich środków materiałowych zalicza się: opakowania, łuski od pocisków artyleryjskich, zużyte oleje, zgromadzoną a nie wykorzystaną amunicję, wszelkiego rodzaju materiały zdobyczne itp.

Ewakuację materiałową prowadzi się, wykorzystując pusty transport powracający z dowozu zaopatrzenia do odpowiednich punktów zaopatrywania i składów materiałowych.

7. Czynniki wpływające na organizację i przebieg zabezpieczenia medycznego

Zabezpieczenie medyczne wojsk podczas działań zaczepnych uzależnione jest od szeregu czynników natury taktyczno-operacyjnej a także czynników organizacyjnych i technicznych. Czynniki te kształtują zarówno wielkość strat sanitarnych jak i możliwości oraz sposób udzielania pomocy medycznej.

Podstawowym czynnikiem, który wpływa na organizację i przebieg zabezpieczenia medycznego wojsk jest możliwość stosowania broni jądrowej w działaniach bojowych, zwłaszcza na kierunkach głównego uderzenia. Nie mniejszą rolę odgrywają środki przenoszenia tej broni na dowolną odległość. W konsekwencji wprowadzenia tych nowych środków walki należy się liczyć z powstawaniem masowych strat sanitarnych nie tylko na rubieżach starcia wojsk lecz również w ogniskach porażen na całej głębokości ugrupowania bojowego i operacyjnego wojsk.

W działaniach zaczepnych prowadzonych na duże głębokości i na szerokim froncie czynnikiem kształtującym organizację i przebieg zabezpieczenia medycznego jest rozproszenie strat sanitarnych a także odrywanie się wojsk od punktów medycznych. Charakterystycznym czynnikiem dodatnim w tego rodzaju działaniach bojowych jest możliwość rozwijania punktów medycznych w miejscach zgrupowania większej ilości porażonych, czego nie można realizować na przykład w działaniach obronnych. Możliwości takiego działania zmniejsza zakres ewakuacji medycznej, zwłaszcza na szczeblu taktycznym.

Czynnikami oddziałującymi stale na zabezpieczenie medyczne jest wyposażenie techniczne wojsk, a zwłaszcza stopień ich upancerzenia, który w znacznej mierze ogranicza wielkość strat sanitarnych. Do czynnika tego można wliczyć również wyposażenie wojsk w środki ewakuacji porażonych. Inaczej bowiem zorganizowane będzie

zabezpieczenie medyczne w przypadku dysponowania sanitariuszami przeznaczonymi do ewakuacji porażonych a inaczej gdy w tym celu wykorzystywać się będzie wyłącznie samochody. W pierwszym przypadku można będzie na przykład ograniczyć ilość etapów ewakuacji lub pomijać je w praktycznej działalności.

8. Straty sanitarne wojsk w działaniach zaczepnych

Wielkości strat sanitarnych w przyszłych działaniach zaczepnych nie sposób ustalić. Dla celów planowania zabezpieczenia medycznego przewiduje się pewne wielkości strat od broni konwencjonalnej, jądrowej i innych środków walki a także w wyniku chorób żołnierzy

Ogólnie zakłada się, że straty sanitarne w ewentualnej przyszłej wojnie na terenie Europy będą większe aniżeli podczas drugiej wojny światowej. Wielkość tych strat będzie zależna od : stosowania broni jądrowej, stopnia natężenia walki wynikającego ze stosunku sił na danym kierunku, stopnia upancernienia wojsk, stopnia wyszkolenia żołnierzy oraz od warunków terenowych i atmosferycznych

Z powyższego wynika, że straty sanitarne będą większe na kierunku głównych uderzeń /gdzie obydwie strony będą stosować broń jądrowa/ aniżeli na kierunkach pomocniczych, natomiast będą one mniejsze od przeciętnych w jednostkach pancernych, w wojskach dobrze przygotowanych do działań bojowych oraz w przypadku wojny w dogodnych warunkach atmosferycznych i terenowych. Straty sanitarne będą większe od przeciętnych na zorganizowanych rubieżach oporu nieprzyjaciela, podczas odpierania kontrataków i przeciwuderzeń oraz w razie pokonywania naturalnych przeszkód terenowych /rzek, obszarów zalesionych itp./.

Proporcjonalnie największe straty sanitarne mogą być spowodowane użyciem przez nieprzyjaciela broni jądrowej. Przewiduje się, że mogą one być na szczeblu taktycznym dwu-trzykrotnie większe aniżeli

straty od broni konwencjonalnej, natomiast na szczeblu armii przewiduje się, że straty od broni jądrowej będą pięciokrotnie większe aniżeli od broni konwencjonalnej. W razie stosowania broni chemicznej straty sanitarne wynikające z jej użycia mogą dorównywać stratom od broni konwencjonalnej. z tym, że wówczas zwiększy się procent strat bezpowrotnych w stosunku do strat bojowych.

Straty sanitarne w pułku, dywizji i armii nie stanowią sumy strat niższego szczebla /wymienionych w załączniku nr 4/, gdyż część porażonych wróci do wojsk po udzieleniu odpowiedniej pomocy medycznej a ponadto znaczna część sił i środków na poszczególnych szczeblach nie jest stale zaangażowana w walce.

Niezależnie od strat sanitarnych powstawać będą straty bezpowrotne, które jak wynika z doświadczeń II wojny światowej i późniejszych wojen lokalnych wynoszą średnio 30-35% ogólnych strat bojowych. W rejonach porażen jądrowych straty bezpowrotne mogą wynosić średnio 40-50% strat bojowych.

Porażenia żołnierzy w działaniach bojowych nie będą jednakowe. Około 30-40% żołnierzy będzie - jak wynika z doświadczeń - lekko porażonych, nie wymagających pomocy specjalistycznej, którzy mogą być ewakuowani transportem ogólnego przeznaczenia. Żołnierze ci w większości po udzieleniu kwalifikowanej pomocy lekarskiej powrócą po kilku dniach do szeregów wojsk walczących. Pozostali, ciężko porażeni to tacy którzy muszą być ewakuowani do szpitali transportem sanitarnym samochodowym lub lotniczym.

9. Organizacja i kierowanie zabezpieczeniem medycznym

Organizacja zabezpieczenia medycznego wojsk w działaniach zaczepnych oparta na doświadczeniach II wojny światowej i teoretycznych badaniach zakłada utrzymywanie na każdym szczeblu dowodzenia niezbędnych sił i środków służby zdrowia w celu realizacji określonych zadań.

Na szczeblu armii utrzymuje się 8-10 medycznych batalionów wzmocnienia o debowych możliwościach udzielania pomocy kwalifikowanej około 300 porażonym nieopracowanym lub 400 - 500 porażonym, którym uprzednio była okazana pomoc lekarska. Jednorazowe możliwości ewakuacyjne każdego mbw wynoszą 80 porażonych. Ponadto

w armii występuje: oddział wzmocnienia segregacji, którego elementy wydzielane są do pracy w punktach medycznych związków taktycznych nadmiernie obciążonych zadaniami; kompania hospitalizacyjna, która organizuje opiekę nad porażonymi niezdolnymi do transportu a zgrupowanymi w punktach medycznych / obsługuje około 400 porażonych/; batalion przeciwepidemiczny przeznaczony do wykrywania i likwidacji źródeł i ognisk epidemii; stacja krwiodawstwa II kategorii; kompania samochodów sanitarnych o jednorazowej możliwości ewakuacji 1260 porażonych.

Na szczeblu dywizji występuje batalion medyczno-sanitarny, którego możliwości udzielania pomocy medycznej są podobne do możliwości medycznego batalionu wzmocnienia armii, a jednorazowe możliwości ewakuacyjne wynoszą 100 porażonych.

Na szczeblu pułku występuje kompania medyczno-sanitarna, która może udzielić pomocy lekarskiej 120-150 porażonym oraz jednorazowo ewakuować 40 porażonych.

Bataliony medyczne armii przeznaczone są do wzmacniania pierwszorzutowych dywizji oraz do udzielania pomocy medycznej w rejonach masowych porażień. Pierwszorzutowe dywizje działające na kierunku głównego uderzenia mogą otrzymać 1-2 mbw, które po rozwinięciu spełniają rolę dywizyjnego punktu medycznego /DPM/.

Batalion medyczno-sanitarny dywizji /medyczny batalion wzmocnienia/ rozwija w walce DPM, którego zadaniem jest udzielenie kwalifikowanej pomocy medycznej/pomocy chirurgicznej ze wskazań życiowych/ oraz czasowe leczenie porażonych do 10 dni. Bataliony medyczne po rozwinięciu przyjmują porażonych zgodnie ze swymi możliwościami i pozostają w rejonie rozwinięcia do czasu udzielenia niezbędnej pomocy wszystkim porażonym. Przesunięcie batalionu medycznego do nowego rejonu może być wykonane po ewakuowaniu porażonych do szpitali frontu lub w razie przejęcia opieki nad porażonymi przez kompanię hospitalizacyjną armii.

Kompania medyczna pułku rozwija w walce pułkowy punkt medyczny /PFM/, na którym udzielana jest porażonym pierwsza pomoc lekarska oraz przeprowadzana jest ich segregacja i zakładanie kart ewakuacyjnych. W natarciu PFM rozwija się 2-4 razy na dobę w miejscach zgromadzenia większej ilości porażonych, którym na miejscu udziela się pomocy lekarskiej.

Wszystkie punkty medyczne przyjmują chorych i porażonych oraz udzielają im pomocy niezależnie od przydziału służbowego.

W przyjętym u nas systemie zabezpieczenia medycznego obowiązuje zasada ewakuacji porażonych transportem wyższego szczebla z punktów medycznych niższego szczebla /jednak nie wyklucza się możliwości ewakuacji porażonych własnym transportem do punktów medycznych wyższego szczebla/ oraz przyjmuje się zasadę ewakuacji porażonych do baz szpitalnych frontu siłami armii.

Ewakuacja ciężko porażonych odbywa się transportem sanitarnym do kolejnych etapów ewakuacji lub śmigłowcami armii z pominięciem kolejnych etapów bezpośrednio do szpitali szczebla frontowego. Ewakuację lekko porażonych prowadzi się transportem sanitarnym i transportem ogólnego przeznaczenia specjalnie wydzielonym do tego celu lub powracającym z dowozu.

Warunkiem udzielenia skutecznej pomocy porażonym jest ich terminowa ewakuacja do odpowiednich punktów medycznych i szpitali. Pierwszą pomoc lekarską należy udzielić porażonemu nie później niż po 4 godzinach od chwili uszkodzenia ciała a pomoc kwalifikowaną w terminie 8-12 godzin od chwili powstania urazu. W razie zastosowania odpowiednich środków farmakologicznych pomoc ta może być odroczone nawet do 36 godzin.

W razie użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej i wystąpienia masowych porażen, pierwszej pomocy medyczno-sanitarnej udzielają siły i środki obezwładnionych pododdziałów wydzielone do grup awaryjno-ratunkowych. Kompania medyczna pułku udziela pomocy medycznej tylko w wypadku gdy pułk jest wyprowadzony z walki w celu

uporządkowania. Do rejonu masowych porażeń kieruje się batalion medyczny dywizyjny lub armijny, który wykonuje na miejscu wszystkie niezbędne zabiegi, skąd następnie porażeni są ewakuowani transportem armii do szpitali frontowych.

Przedsięwzięcia sanitarno-higieniczne i przeciwepidemiczne realizuje się na poszczególnych szczeblach siłami i środkami służby zdrowia ogólnego przeznaczenia kompanii medycznych, batalionów medycznych a ponadto w armii siłami batalionu przeciwepidemicznego. Przedsięwzięcia te polegają na prowadzeniu rozpoznania terenu i wywiadów wśród miejscowej ludności oraz kontroli stanu sanitarno-epidemiologicznego własnych wojsk mających na celu wykrycie źródeł zachorowań i ich likwidacji a także na prowadzeniu badań wody i żywności oraz likwidacji ognisk chorób zakaźnych.

Zabezpieczeniem medycznym wojsk kieruje zgodnie z wytycznymi dowódcy, szefa służby zdrowia wyższego szczebla i kwatermistrza - szef służby zdrowia danego szczebla /starszy lekarz pułku/. Przygotowuje on propozycje wykorzystania sił i środków służby zdrowia, opracowuje plan zabezpieczenia medycznego, wydaje wytyczne w zakresie zabezpieczenia medycznego oraz kontroluje jego przebieg i melduje przełożonym o realizacji zadań. Szef służby zdrowia /starszy lekarz/ kieruje zaopatrywaniem w sprzęt i materiały medyczne według zasad uprzednio omówionych.

10. Nowe koncepcje i perspektywy w zakresie organizacji zabezpieczenia materiałowego i medycznego

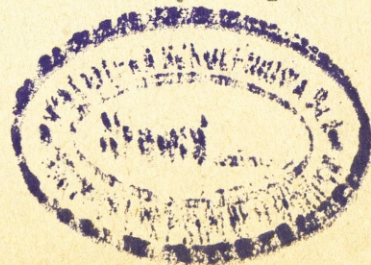
Wzrastające wymagania w zakresie zabezpieczenia materiałowego wojsk oraz zmieniające się warunki realizacji tych zadań wskazują na konieczność stałego doskonalenia obowiązujących zasad postępowania.

Konieczność zaspokajania potrzeb materiałowych wojsk przy użyciu minimalnego potencjału tyłów w warunkach manewrowych działań bojo-

wych wskazuje na niezbędność racjonalnego używania środków materiałowych utrzymywanych na samochodach. Obecnie dostrzega się możliwość bardziej efektywnego wykorzystania potencjału przeznaczonego do zabezpieczenia materiałowego wojsk. Rozważa się na przykład wprowadzenie w ramach istniejącego potencjału tyłów takich zmian, które umożliwiałyby maksymalne wykorzystanie zaopatrzenia i środków transportu dotychczas zamrożonych w jednostkach i związkach taktycznych drugorzutowych, nie biorących bezpośredniego udziału w walce. Zakłada się więc wprowadzenie zapasów materiałowych stałych - przeznaczonych do zaspokajania stale występujących potrzeb wojsk, / tu wchodziłyby w grę takie środki jak : amunicja strzelecka, przeciwlotnicza, mps, żywność i inne/ oraz zapasów zmiennych, przydzielanych oddziałom i związkom taktycznym wraz z transportem, niezbędnych do wykonania określonego zadania. Zapasy te obejmowałyby przede wszystkim środki materiałowe zużywane w dużych ilościach, jak np. amunicja artyleryjska, czołgowa itp. Konsekwencją takiego rozwiązania byłoby wprowadzenie zmiennego stanu sił i środków przeznaczonych do zabezpieczenia materiałowego na szczeblu oddziału i związku taktycznego.

W dziedzinie zabezpieczenia medycznego dostrzega się możliwość ograniczenia ilości etapów ewakuacji na szczeblu taktycznym, drogą zwiększenia zakresu udzielanej pomocy medycznej w oddziale, skąd porażonych można by ewakuować bezpośrednio do szpitali frontowych przy użyciu śmigłowców lub transportem samochodowym.

Od trzech lat w Akademii Sztabu Generalnego kształci się słuchaczy według eksperymentalnego zintegrowanego systemu kierowania tyłami. Koncepcja ta przewiduje scentralizowanie dowodzenia tyłami / pionu kwatermistrzowskiego i technicznego/ w ręku jednego zastępcy dowódcy do spraw techniki i zaopatrzenia /szefa tyłów/, co powinno usprawnić kierowanie tyłami.

Wymienione zamierzenia będą sprawdzane w najbliższym okresie i w miarę przydatności wprowadzone jako obowiązujące w całym wojsku.

Załączniki: 5 na 5 arkuszach

- Literatura:
1. Instrukcja o organizacji i pracy tyłów taktycznych nr bibl.pf 13031 s.77-86
 2. Wytyczne zabezpieczenia medycznego wojsk lądowych w czasie wojny nr bibl.012401 s.55-68
 3. Zbiór prac ASG 2/56/ nr bibl.015796 s.91-102,109-114
 4. Zbiór prac ASG 1/50/ nr bibl.014678 s.130-134,139-141
 5. Tyły szczebla operacyjnego wojsk operacyjnych nr bibl. 015821 s.167-169. 171-173.
 6. Ogólne zasady i system zabezpieczenia tyłowego sił zbrojnych nr bibl.016642 s.37-48.

Wykonano w 50 egz.

Egz.Nr 1-50 Bibl.Tajna
Wyk.płk Mucha
Druk A.W.
Nr ks.0571/01080/WW

ZESTAWIENIE DOBOWYCH POTRZEB MATERIAŁOWYCH
WOJSK W DZIAŁANIACH ZACZEPNYCH

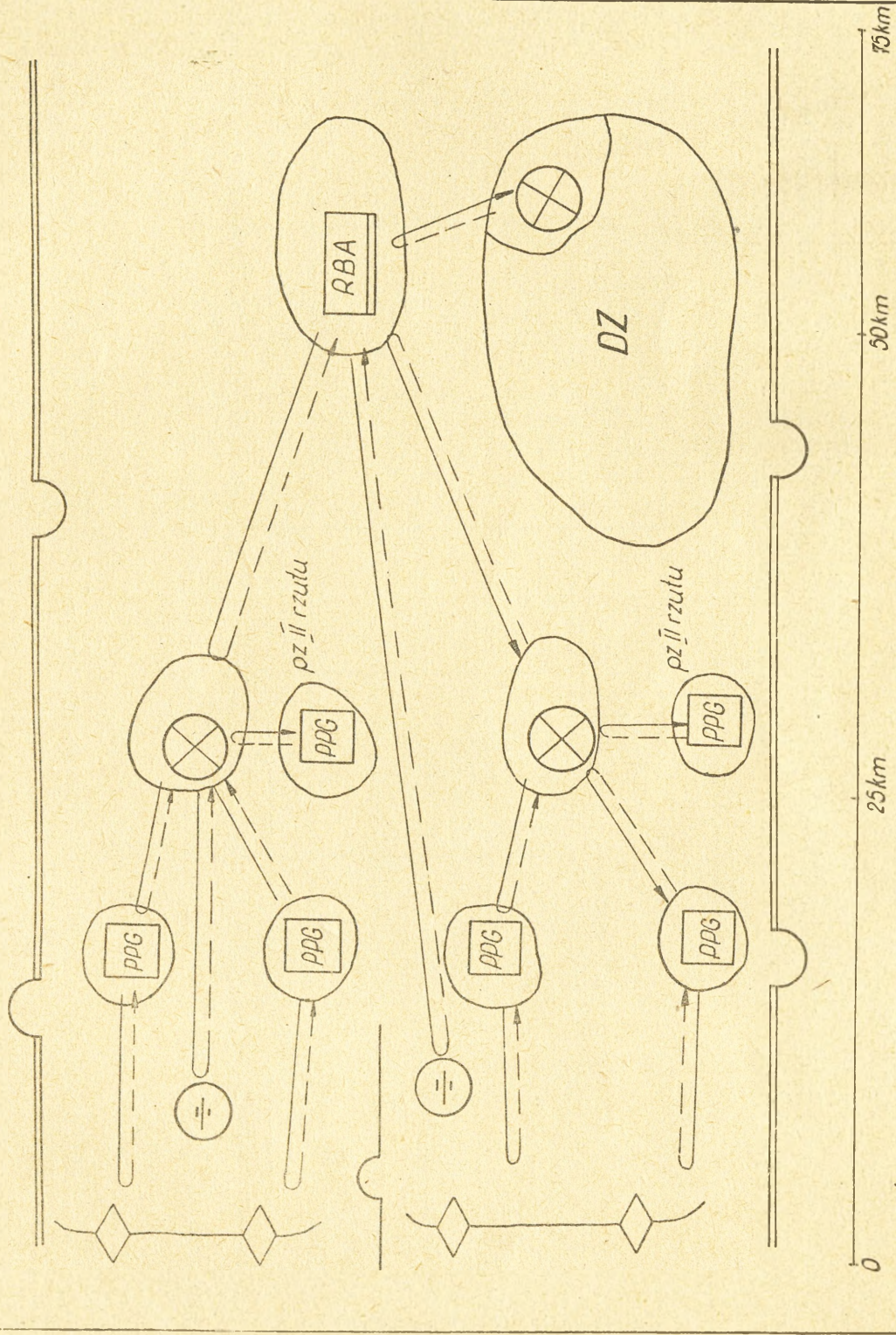
Rodzaj środków materiałowych	Z użyciem broni jądrowej			Bez użycia broni jądrowej		
	Oddział ogólnowojskowy/na kierunku/ku głównego uderzenia./	Związek taktyczny ogólnowojskowy/na kierunku/ku głównego uderzenia./	Armia ogólnowojskowa./Srednio/	Oddział ogólnowojskowy/na kierunku/ku głównego uderzenia./	Związek taktyczny ogólnowojskowy/na kierunku/ku głównego uderzenia./	Armia ogólnowojskowa./Średnio/
Amunicja						
- strzelecka	0,4	0,3		0,5	0,4	
- artyleria i moźdz.	1,2	1,0		1,8	1,5	
- plot	1,0	0,7		1,5	1,0	
- czołgowa	0,7	0,5		1,0	0,7	
Amunicja ton	175	790	1200	245	1100	1900
Paliwo						
- benzyna samoch.	0,4	0,3		0,3	0,25	
- olej napędowy	0,7	0,5		0,6	0,4	
- paliwa lotnicze	-	3		-	3	
Paliwa ton	70	280	1300	60	230	1100
Żywność ton	5	30	100	5	30	100
Materiały i sprzęt rodzajów wojsk i sł.	50	150	250	50	200	300
Ogólne potrzeby ton	300	1150	2850	360	1560	3400

URZUTOWANIE ZAPASÓW
PODSTAWOWYCH ŚRODKÓW MATERIALNYCH

Załącznik nr 2

	Dotychczasowe				Planowane do 1975r.			U w a g i	
	w od- dzia- kach	w skła- dach ZT	w skła- dach armii	Razem	w od- dzia- kach	w skła- dach ZT	w skła- dach armii		Razem
Strzelecka	0,8	0,2	0,15	1,15	0,8	0,2	0,2	1,2	
art. i moźdz.	0,8	0,2	0,25	1,25	0,8	0,2	0,5	1,5	
czołgowa	1,5	0,75	0,25	2,5	1,5	0,75	0,4	2,65	
przeciwlotnicza	1,5	0,5	0,5	2,5	1,5	0,5	0,75	2,75	
rakietowa BM	1,0	0,5	0,5	2,0	1,0	0,5	0,5	2,0	
PPK	2,0	0,5	0,5	3,0	2,0	0,5	0,5	3,0	
benzyna sam.	1,25	0,25	0,4	1,9	1,25	0,25	0,4	1,9	zapas dorazny 0,25 jn w oddz.
olej napędowy	1,5	0,5	0,7	2,7	1,5	0,5	0,7	2,7	zapas dorazny 0,5 jn w oddz.
paliwa PS-2/PS-1/	1,0	3,5	1,5	6,0	1,0	3,5	1,75	6,25	
benzyna lotnicza	1,0	3,5	1,5	6,0	1,0	3,5	1,5	6,0	
żywność /rdz/	5	2	4	11	5	2	4	11	zapas dorazny 2 rdz. w oddz.
umundurów. /kompl/	63000		22000	85000	63000		22000	85000	zapasy podano suma rycznie
Środki medyc. w czasie wojny	-	1 m-c	0,5 m-c	1,5 m-ca	-	1 m-c	0,5 m-ca	1,5 m-ca	
zaopatrzenie na rannych	70000		30000	100000	70000		30000	100000	zapasy podano sumarycznie

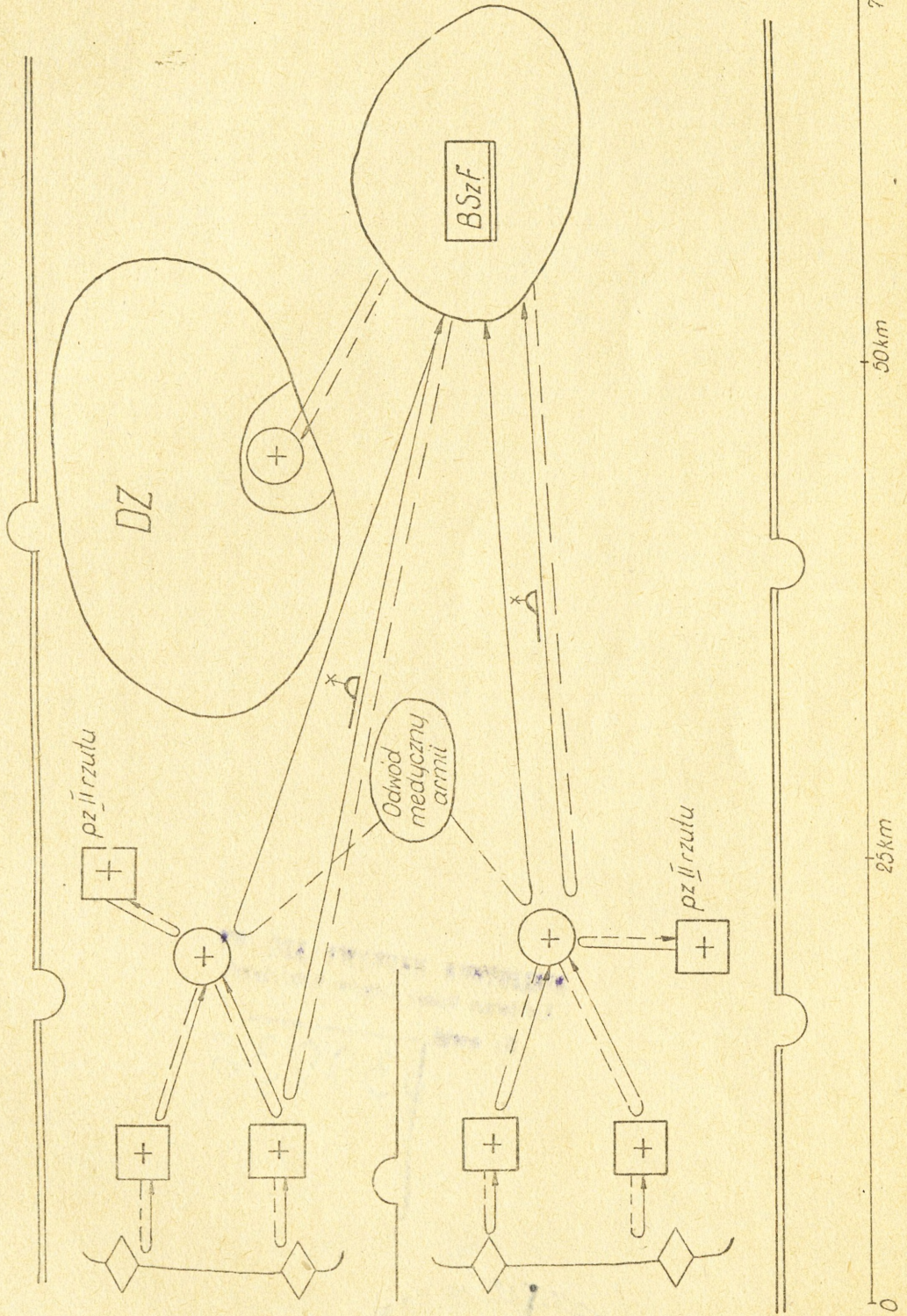
SCHEMAT ORGANIZACJI DOWOZU ŚRODKÓW MATERIAŁOWYCH W ARMII

ZESTAWIENIE PROGNOZOWANYCH
DOBOWYCH STRAT SANITARNYCH W DZIAŁANIACH ZACZEPNYCH

Rodzaj strat	Od broni konwencjonalnej			Od pojedynczego uderzenia broni jądrowej	
	Oddział ogólnowojsk	Związek taktyczny ogólnowojskowy	Armia ogólnowojsk	Małej mocy	Średniej mocy
Straty ogólne %	10	3	1	-	-
ilość	210	330	750	100	500
Z tego:					
- ciężko poraż. %	60	60	60	70	80
ilość	126	200	450	70	400
- lekko poraż. %	40	40	40	30	20
ilość	84	130	300	30	100

SCHEMAT ORGANIZACJI EWAKUACJI MEDYCZNEJ W ARMII

BIBLIOTEKA NAUKOWA-ASG WP
Archiwum Państw Librotek Specjalnych
Nr ewid. 39936

